

Protestáns ünnepek mai ünneplése

Újév (jan.1):

A XXI. században a világon máshogy ünnepeljük az Újévet, de pár dolog mégis közös. Például, hogy éjfélkor világ szerte megszólalnak a tűzijátékok, pezsgőt isznak és az emberek együtt vannak és jól szórakoznak (buliznak). Azonban a hagyományokat, szokásokat nem változtatjuk meg, mert az még emberek hisznek a babonákban. Manapság az emberek fogadalmakat tesznek - amit néha betartanak, néha nem-, mert az akarják, hogy ez az év még szerencsésebb, különlegesebb, jobb lesz.

Református szokások, hagyományok:

- Az év első napján a protestánsok úgy alakították a napjukat, hogy kellemes élményeik legyenek, hogy az egész évük szerencsés legyen.
- Újév napján TILOS a mosás és a teregetés, mert az valakinek a halálát hozza.
- TILOS levinni a szemetet, mert kiöntjük vele a szerencsét a házból.
- Ezen a napon TILOS kölcsönkérni vagy kölcsönadni bármit is, beleértve a pénzt és a használati tárgyakat is.
- Ha újév napján az első látogató asszony vagy lány, az szerencsétlenséget jelent, viszont ha férfi csenget be elsőként, az éppen az ellenkezőjét jelenti, mégpedig szerencsét.
- A *lencse*, a *bab* vagy bármilyen más apró szemes étel fogyasztása szerencsét hoz. A szerencse csak akkor lesz, ha a megfőtt lencse pontban éjfélkor a konyhaasztalra kerül.
- Szintén szerencsés lesz az az ember, aki újév napján *malacot* eszik. Tudniillik a malac „kitúrja a szerencsét“, sőt kunkori farkát meg is lehet markolni, így aztán garantálhatjuk szerencsénket a következő évre.
- Ólomöntés: a frissen öntött ólom formájából jósltak a lányok jövőbelijére.

Vízkereszt (jan.6)

Az egyik legősibb keresztény ünnep, amely Jézus megjelenésének, kinyilvánulásának monumentumait kapcsolja egybe:

- Napkeleti bölcsek imádása
- Jézus kereszttelkedése és első csodája (víz borrá válása).

Református szokások, hagyományok:

- E napon a magyarság köreiben különböző népszokások alakultak ki. Szokás a szenteltvíz hazavétele, ami a betegek meggyógyításában, a házak szentelésében szolgált és ezzel kialakult a három napkeleti bölc kezdőbetűjének vésése a házakra (Gáspár, Menyhért, Boldizsár). Később a csillagének éneklése vált szokássá. Ma már ezek közül a szokások közül csak egy él, hogy ezen napon szokás leszedni a karácsonyfát.

Nagyböjt:

A nagyböjt a keresztény közösségekben a húsvét előtti negyven napos előkészületi, bűnbánati időszak. Célja a húsvétra, Jézus Krisztus feltámadásának ünnepére való felkészülés a hitünk elmélyítése. Ebben az időszakban a bűnbánat, a megtisztulás a legfontosabb. A nagyböjt lelkületének része az ima és a szegények megsegítése is.

Szokásai:

- A protestánsok a katolikusokhoz hasonlóan böjtölnek Nagypénteken. Hagyományos nagypénteki étel az aszalt szilva leves.
- Nagyböjt alatt nem illendő multságokban, nagy evésekben, ivásokban részt venni.
- Hagyományos szokások: mancsózás, kutyasutu, kanyargós vonulás, ulicskázás.

Nagyhét és Húsvét:

A nagyhét református gyülekezeteinkben az úrvacsorához való előkészület, az önvizsgálat, a lelki megtisztulás ideje. A reformátusok kitakarítják a környezetüket, lelkiekben is készülnek az ünnepre. Nagypéntek reggel, hajnalban szokás volt kimenni a folyókhoz megmosakodni, ami a bűntől való megtisztulás jelképe. Nagypénteken és nagyszombaton gyászoltak gyülekezeti tagjaink. A legtöbb helyen a gyász színébe, feketébe öltöztek. Nagypéntek jelképei: kakas, pelikán, kereszt.

A húsvét a kereszténység legnagyobb ünnepe. A Biblia szerint Jézus a harmadik napon feltámadt. A református húsvét lényege a Feltámadott Krisztus megtapasztalása.

- Húsvéti jelképek: bárány, tojás, húsvéti nyúl, locsolás.

Áldozócsütörtök (máj.5)

E nap Urunk mennybemenetelének az ünnepe. A húsvét utáni 40. nap.

A középkori és kora újkori Magyarországon szokás volt az áldozócsütörtöki misén a mennybemenő Krisztust ábrázoló szobrot kötelekkel felhúzni a templom mennyezetéig. Ezen a napon kenyérszenteléseket is tartottak.

Pünkösöd:

A húsvét utáni 7. vasárnapon és hétfőn tartott keresztény ünnep, amelyen a kereszténység a Szentlélek kiadását ünnepli meg.

Szokások:

1.Májusfa: hagyományosan május elsejére virradó éjszaka állítottak, és a fákat sokfelé pünkösdkor bontották le. A májusfa, a zöld ág a természet megújulásának a szimbóluma volt. A fiúk állították a kiszemelt lánynak.

2.Pünkösdi király: A középkor óta ismert szokás volt, amikor is ügyességi versenyeken (tuskócipelés, karikába dobás) kiválasztották a megfelelő legényt, aki később a többieket vezethette, továbbá a pünkösdi király minden lakodalomba, mulatságra, ünnepségre hivatalos volt, a kocsmaiban ingyen ihatott, a fogyasztását a közösség fizette ki később. Ez a tisztség egy hétig, de akár egy évig is tartott. Gyakran ez alkalomból avatták fel a legényeket, akik ezentúl udvarolhattak a kiszemelt lánynak, kocsmazhattak.

3. Csíksomlyói búcsú: A csíksomlyói búcsú hagyománya a 15. századból maradt fenn az első írásos emlék, amely beszámol a pünkösdi zarándoklatról. A katolikus hívek pünkösdszombatra érkeztek meg a csíksomlyói kegytemplomhoz, majd mise után felvonultak a két Somlyó-hegy közé. A népszokás ma is élő hagyomány, a csíksomlyói búcsú a magyarság egyetemes találkozóhelyévé nőtte ki magát.

4. Pünkösdi királynéválasztás. A pünkösdi királynéjárás a Dunántúlon még napjainkban is élő népszokás, lényege a kislányok termékenységvarázslással egybekötött köszöntése.

A reformáció emléknapja:

A reformáció napja több protestáns egyházban október 31-én tartott ünnepnap, annak emlékére, hogy a hagyomány szerint 1517-ben ezen a napon függesztette ki Luther Márton a wittenbergi vártemplom ajtajára a 95 tételét.

Magyarországon is nagy hagyománya van a nap megünneplésének, legtöbb protestáns gyülekezet ünnepi istentiszteletet tart ezen a napon.

A reformáció napja hivatalos állami ünnep több országban is, például Szlovéniában, Németország egyes szövetségi államaiban illetve Svájcban is.

Advent:

Advent a keresztény kultúrkörben a karácsonyt (december 25-ét) megelőző negyedik vasárnaptól karácsonyig számított időszak. A karácsonyi ünnepek advent első napjával kezdődik, és vízkeresztig (január 6-ig) tart. Advent első vasárnapja egyúttal az egyházi év kezdetét is jelenti.

Szokások:

- A magyar népszokások között advent idején számos házassághoz és termékenységhez kapcsolódó szokást ismerünk, ilyen például a Borbála-ág (december 4.) vagy a Luca-nap (december 13.): az asszonyi dologtiltás és a tyúkok termékenységének biztosítása is ehhez a naphoz tartozott.
- Adventi koszorú: Adventkor a 19–20. század óta szokás koszorút készíteni. Az adventi koszorú őseit 1839-ben Johann H. Wichern német evangélikus lelkész készítette el: egy felfüggesztett szekérkeréken 23 gyertyát helyezett el, melyek közül minden nap eggyel többet gyújtott meg karácsonyig. Ma az adventi koszorú általában fenyőágból készített kör alakú koszorú, melyet négy gyertyával díszítenek.

Karácsony(dec.25.):

A karácsony a legnagyobb keresztény ünnep a húsvét után, amellyel Jézus Krisztus születésére emlékeznek. Assisi Szent Ferenc az ünnepek ünnepeként tartotta. Minden évben december 25-én tartják világszerte.

Szokások:

- Angol karácsony

Angliában a karácsonyi készülődés már októberben megkezdődik. A bejárati ajtókat és az ablakokat fenyőággal, gyertyával, dióval, mogyoróval dekorálják, és feldíszített fenyőfát állítanak a szobába. A protestáns, angolszász karácsony természetesen nem ismeri a katolikus szenteste fogalmát. December 24. munkanap, általában ezen a napon tartják a nagy munkahelyi évbúcsúztató partikat.

A karácsony ünnepe december 25-ével kezdődik. Az angol protestánsok december 25-én mennek templomba, utána bontják ki az ajándékokat. Az ajándékbontás után következik az ünnepi ebéd. A házilag készített karácsonyi édességbe szerencse pénzt rejtenek. Akinek a tányérjára a pénzes szelet jut, a közhit szerint szerencsés esztendőre számíthat.

- Népszokások: betlehemezés, kántálások, regölés.
- A karácsonyfa állítása evangélikus német gyakorlatból jött, s ez a hagyomány még nincs háromszáz éves sem. Magyarországon a 19. század közepe táján főúri családok állítottak először. A fákat főleg olyan anyagokkal díszítették, amelyek otthon is megtalálhatók voltak: dió, alma, tészta, papír, mézeskalács.
- A protestánsoknál a szülők díszítik a karácsonyfát. Míg a katolikusoknál a Jézuska hozza az ajándékokat, addig a protestánsoknál az angyalok.

Szilveszter (december 31):

Szilveszter éjjel ugyanúgy, mint Újév-kor pezsgőt iszunk, tűzijátékot nézünk.

- Az év utolsó napja a reformátusoknál a hálaadás és a számvetés napja volt. Protestáns vidékeken gyakran megrendezték az óév jelképes temetését is.
- A népszerű szokások közé tartozott, hogy az óévet hatalmas lárma, zaj, kolompolás kíséretében búcsúztatták el.

Az ünnepek megtartása, a szokások tájegységenként, településenként változnak. Ma már nem mindegyik ünnepet tartják meg. Gyakran keverednek a protestáns és a katolikus ünnepek egymással (pl. a reformátusok nem ünneplik sem Mária, sem a szentek ünnepeit).

Felhasznált irodalom:

<http://jelesnapok.oszk.hu/prod/csop?csop=protestans> 2016.06.13.

<http://reformatusokklubja.network.hu/blog/reformatusok-klubja-klub-hirei/az-ujevi-szokasok-reformatusoknal-1> 2016.06.13.

<https://hu.wikipedia.org/wiki/V%C3%ADzkereszt> 2016.06.13.

<http://www.istentisztelet.net/hirek/kozlemenyek/vizkereszt-unnep.html> 2016.06.13.

<https://hu.wikipedia.org/wiki/Nagyb%C3%B6jt> 2016.06.13.

<http://reformatus.hu/mutat/6528/> 2016.06.13.

http://www.egyhaziprotokoll.hu/html/protokoll/protokoll_13_2.htm 2016.06.13.

<https://hu.wikipedia.org/wiki/H%C3%BAsv%C3%A9t> 2016.06.13.

<http://reformatus.hu/mutat/mit-aldozunk-csutortokon/> 2016.06.13.

<https://hu.wikipedia.org/wiki/P%C3%BCnk%C3%B6sd> 2016.06.13.

<http://reformatus.hu/mutat/punkosdi-kisokos/> 2016.06.13.

http://reformatusokklubja.network.hu/blog/reformatusok-klubja-klub-hirei/punkosd_unnep
2016.06.13.

https://hu.wikipedia.org/wiki/A_reform%C3%A1ci%C3%B3_napja 2016.06.13.

<https://hu.wikipedia.org/wiki/Advent> 2016.06.13.

<http://reformatus.hu/mutat/reformatus-karacsonyi-nepszokasok/> 2016.06.13.

<https://hu.wikipedia.org/wiki/Kar%C3%A1csony> 2016.06.13.